

zamus, ex parte Dei Omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, auctoritate quoque beatorum Apostolorum Petri et Pauli, ac nostra, quoscunque Hussitas, Wichlephistas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Ugonottos, Anabaptistas, Trinitarios, et a christiana fide apostatas, ac omnes, et singulos alios hæreticos, quocunque nomine censeantur, et cujuscunque sectæ existant, ac eis credentes, eorumque receptores, fautores et generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorumdem libros hæresim continentes, vel de religione tractantes, sine auctoritate nostra, et Sedis apostolicæ scienter legentes, ac retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes ex quavis causa, publice, vel occulte, quovis ingenio, vel colore, necnon schismaticos, et eos, qui se a nostra et Romani Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

» § II. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes et singulos cujuscunque status, gradus, seu conditionis fuerint; universitates vero, collegia, et capitula quocunque nomine noncupentur, interdicimus, ab ordinationibus, seu mandatis nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum Concilium appellantes: necnon eos, quorum auxilio, consilio, vel favore appellatum fuerit.

» § III. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes piratas, cursarios, ac latrunculos maritimos, discurrerentes mare nostrum, præcipue a monte Argentario usque ad Terracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores, et defensores.

» § IV. Item excommunicamus et anathematizamus omnes, et singulos, qui christianorum quorumcunque, navibus, tempestate, seu transversum (ut dici solet) jactatis, vel quoquo modo naufragium passis, sive in ipsis navibus, sive ex eisdem ejecta in mari, vel in litore inventa, cujuscunque generis bona, tam in nostris Tyrreni, et Adriatici, quam in cæteris cujuscunque maris regionibus, et littoribus, surripuerint; ita nec ob quodcunque privilegium consuetudinem, aut longissimi, et memorabilis temporis possessionem, seu alium quemcunque prætextum excusari possint.

» § V. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, qui in terris suis nova pedagia, seu gabellas, præterquam in casibus sibi a jure, seu ex speciali Sedis apos-

tolicæ licentia permissis imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

» § VI. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes falsarios litterarum Apostolicarum, etiam in forma brevis, supplicationum gratiam, vel justitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. vicecancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Romani Pontificis signaturam, necnon falso publicantes litteras Apostolicas, etiam in forma brevis, et etiam falso signantes supplicationes hujusmodi nomine Romani Pontificis, seu vicecancellarii, aut gerentium vices prædictorum.

» § VII. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas et alios christiani nominis hostes, et inimicos, vel hæreticos per nostras, sive hujus Sanctæ Sedis sententias expresse, et nominatim declaratos deferunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, cannabem, funes, tam ex ipso cannabe, quam alia quacunque materia, et ipsam materiam aliasque hujusmodi, quibus christianos, et catholicos impugnant, necnon illos, qui per se, vel alios de rebus statum christianæ reipublicæ concernentibus, in christianorum perniciem, et damnum, ipsos Turcas, et christianæ religionis inimicos, necnon hæreticos, in damnum catholicæ religionis, certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstant. Non obstantibus quibuscunque privilegiis quibusvis personis, principibus, rebuspublicis, per nos, et Sedem prædictam hætenus concessis; de hujusmodi prohibitione expressam mentionem facientibus.

» § VIII. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes impediētes, seu invadentes eos, qui victualia, seu alia ad usum Romanæ curiæ necessaria adducunt, ac etiam eos, qui, ne ad Romanam curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, seu perturbant, seu hæc facientes defendunt per se, vel alios, cujuscunque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, et status, etiam pontificali, seu regali, aut alia quavis ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

» § IX. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem apos-

toicam venientes, et recedentes ab eadem, sua vel aliorum opera interficiunt, mutilant, vel spoliunt, capiunt, detinent, necnon illos omnes, qui jurisdictionem ordinariam, vel delegatam a nobis, vel nostris iudicibus non habentes, illam sibi temere vendicantes, similia contra morantes in eadem curia audent perpetrare.

» § X. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu deprædantes romipetas, seu peregrinos ad Urbem causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, et in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

» § XI. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, percutientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. cardinales patriarchas, archiepiscopos, episcopos, Sedisque Apostolicæ legatos vel nuncios, aut eos a suis diocæsis, territoriis, terris, seu dominiis ejicientes: necnon ea mandantes, vel rata habentes, seu præstantes in eis auxilium, consilium, vel favorem.

» § XII. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes illos, qui per se, vel per alios personas ecclesiasticas quascunque, vel sæculares ad Romanam curiam super eorum causis, et negotiis recurrentes, ac illa in eadem curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, advocatos, procuratores, agentes, seu etiam auditores, vel iudices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi, occidunt, seu quoquomodo percutiunt, bonis spoliunt, seu qui per se, vel per alios directe vel indirecte, delicta hujusmodi committere, exequi, vel procurare, aut eisdem, consilium vel favorem præstare non verentur cujuscunque præeminentiæ, et dignitatis fuerint.

» § XIII. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes tam ecclesiasticos, quam sæculares cujuscunque dignitatis, qui prætextentes frivolam quamdam appellationem a gravamine, vel futura executione litterarum Apostolicarum, etiam in forma brevis, tam gratiam, quam justitiam concernentium: necnon citationem, inhibitionem, sequestrationem, monitoriorum, processuum executorialium, et aliorum decretorum a nobis, et a Sede prædicta, seu legatis, nuntiis, præsentibus, palatii nostri, et cameræ apostolicæ auditoribus, commissariis, aliis-

que iudicibus, et delegatis apostolicis emanatorum, et quæ pro tempore emanaverint, aut alias ad curias sæculares, et laicam potestatem recurrunt, et ab ea, instante etiam fisci procuratore, vel avvocato, appellationes hujusmodi admitti, ac litteras, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, et alia prædicta capi, et retineri faciunt, quive illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, et consensu, vel examine executioni demandari, aut ne tabelliones, et notarii super hujusmodi litterarum, et processuum executione instrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti, cujus interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, seu eorum agentes, consanguineos, affines, familiares, notarios, executores, et subexecutores litterarum, citationum, monitoriorum, et aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex civitatibus, locis, et regnis ejiciunt, bonis spoliunt, perterrefaciunt, concutiunt, et comminantur per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte; quive aliis quibuscunque personis in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis consequendis, seu gratiis, vel litteris impetrandis ad Romanam curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas, vel litteras a dicta Sede impetrent, seu impetratis utantur, directe, vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel eas apud se, aut notarios, seu tabelliones, vel alias quomodolibet retinere præsumunt.

» § XIV. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, et quoscunque, qui per se, vel alios, auctoritate propria, ac de facto quarumcunque exemptionum, vel aliarum gratiarum, et litterarum apostolicarum prætextu beneficiales, et decimarum, ac alias causas spirituales, et spiritualibus annexas, ab auditoribus, et commissariis nostris, aliisque iudicibus ecclesiasticis avocant, illorumve cursum, et audientiam, ac personas, capitula, conventus, collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam iudices interponunt: quive partes actrices, quæ illas committi fecerant, et faciunt, ad revocandum, et revocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut litteras in eis decretas, et ad faciendum, vel consentiendum eis, contra quos tales inhibitiones emanarunt, a censuris, et pœnis in illis contentis absolvi, per statutum, vel aliam compellant, vel execu-

tionem litterarum apostolicarum, seu executorialium, processuum, ac decretorum prædictorum quomodolibet impediunt, vel suum ad id favorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, sed etiam donec ipsi ad nos informandos, ut dicunt, supplicaverint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes hujusmodi coram nobis, et Sede Apostolica legitime prosequantur, etiamsi talia committentes fuerint præsidentes cancellariorum, conciliorum, parliamentorum, cancellarii, vicecancellarii, consilarii, ordinarii vel extraordinarii quorumcunque principum sæcularium, etiamsi imperiali, regali, ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, aut archiepiscopi, episcopi, abbates, commendatarii, seu vicarii fuerint.

» § XV. Quive ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcunque, personas ecclesiasticas, capitula, conventus, collegia Ecclesiarum quorumcunque eorum se ad suum tribunal, audientiam, cancellariam, consilium, vel parlamentum, præter juris canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe, vel indirecte, quovis quæsito colore; necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quævis alia decreta in genere, vel in specie, ex quavis causa, et quovis quæsito colore, ac etiam prætextu cujusvis consuetudinis, aut privilegii, vel alias quomodolibet fecerint, et ordinaverint, et publicaverint, vel factis, et ordinatis usi fuerint; unde libertas ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur, seu nostris, et dictæ Sedis, ac quarumcunque Ecclesiarum juribus quomodolibet directe, vel indirecte, tacite vel expresse præjudicatur.

» § XVI. Necnon qui archiepiscopus, episcopus, aliosque superiores, et inferiores prælatos, et omnes alios quoscunque iudices ecclesiasticos ordinarios quomodolibet hac de causa directe, vel indirecte carcerando, vel molestando eorum agentes, procuratores, familiares, necnon consanguineos, et affines, aut alias impediunt, quominus sua jurisdictione ecclesiastica contra quoscunque utantur, secundum quod canones, et sacræ constitutiones ecclesiasticæ, et decreta conciliorum generalium, et præsertim Tridentini, statuunt, ac etiam eos, qui post ipsorum ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum

quorumcunque sententias, et decreta, aut alias fori ecclesiastici iudicium eludentes, ad cancellarias, et alias curias sæculares recurrunt, et ab illis prohibitiones, et mandata etiam pœnalia ordinariis, et delegatis prædictis decerni, et contra illos exequi procurant: eos quoque, qui hoc decernunt, et exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium et favorem in iisdem.

» § XVII. Quive jurisdictiones, seu fructus, redditus, et proventus ad nos, et Sedem Apostolicam, et quascunque ecclesiasticas personas ratione ecclesiarum, monasteriorum, et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pertinentes usurpant, vel etiam quavis occasione, vel causa, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant.

» § XVIII. Quive collectas, decimas, taleas, præstantias, et alia oneris clericis, prælati, et aliis personis ecclesiasticis, ac eorum, et ecclesiarum, monasteriorum, et aliorum beneficiorum ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, et proventibus hujusmodi absque simili Romani Pontificis speciali, et expressa licentia imponunt, et diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam a sponte dantibus, et concedentibus recipiunt. Necnon qui per se, vel alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur, cujuscunque sint præminentia, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi imperiali, aut regali præfulgeant dignitate, seu principes, duces, comites, barones et alii potentatus quicumque, etiam regnis, provinciis, civitatibus, et terris quoquomodo præsidentes, consilarii, et senatores, aut quavis etiam pontificali dignitate insigniti. Innovantes decreta super his per sacros canones, tam in Lateranensi novissime celebrato, quam aliis conciliis generalibus edita, etiam cum censuris et pœnis in eis contentis.

» § XIX. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, et quoscunque magistratus, et iudices, notarios, scribas, executores, subexecutores quomodolibet se interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo sine speciali, specifica, et expressa hujus S. Sedis Apostolicæ licentia, quique

hujusmodi licentiam ad sensus, et casus non expressos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur: etiamsi talia committentes fuerint consilarii, senatores, præsidentes, cancellarii, vicecancellarii, aut quovis alio nomine nuncupati.

» § XX. Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos, qui per se, seu alios, directe, vel indirecte sub quocunque titulo, vel colore invadere, destruere, occupare, et detinere præsumpserint in totum, vel in partem, aliam Urbem, regnum Siciliae, insulas Sardiniae, et Corsicæ, terra citra Pharam, patrimonium B. Petri in Tuscia, ducatum Spoletanum, comitatum Venaysimum, Sabinensem, Marchiæ Anconitanae, Massæ Trebatinæ, Romandiolæ, Campaniæ, et maritimas Provincias, illarumque terras, et loca, ac terras specialis commissionis Arnolforum, Civitatesque nostras Bononiam, Cæsenam, Ariminum, Beneventum, Perusium, Avenionem, Civitatem Castelli, Tuderum, Ferrariam, Comacium, et alias civitates, et terras, et loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictæque Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiecta: necnon supremam jurisdictionem in illis nobis, et eidem Romanæ Ecclesiæ competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, et vexare variis modis præsumunt, necnon adhærentes, fautores, et defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes. Volentes præsentibus nostris processibus, ac omnia, et quæcumque his litteris contenta, quousque alii hujusmodi processus a nobis, aut Romano Pont. pro tempore existente fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri.

» § XXI. Cæterum a prædictis sententiis nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, et satisfaciendo cautione præstita, absolvi possit, etiam prætextu quarumvis facultatum, et indulgentiarum quibuscunque personis ecclesiasticis sæcularibus, et quorumvis ordinum etiam mendicantium, ac militiarum regularibus, etiam episcopali, vel alia majori dignitate præditis, ipsisque ordinibus, et eorum monasteriis, conventibus, et domibus, ac capitulis, collegiis, confraternitatibus, congregationibus, hospitalibus, et locis piis, necnon laicis etiam imperiali, regali, et alia mundana excellentia fulgentibus,

per nos, et dictam Sedem, ac cujusvis concilii decreto, verbo, litteris, aut alia quacunque scriptura in genere, vel in specie concessorum, et innovatorum, aut concedendorum, et innovandorum.

» § XXII. Quod si forte aliqui contra tenorem præsentium talibus excommunicatione, et anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutioni beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, gravius contra eos spiritualiter, et temporaliter prout expedire noverimus, processuri.

» § XXIII. Declarantes, ac protestantes quæcumque absolutionem, etiam solemniter per nos faciendam, prædictos excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi prius a præmissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi destiterint, ac quoad eos, qui contra ecclesiasticam libertatem, ut præfertur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, et decreta hujusmodi publice revocaverint, et ex archiviis, seu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiantur, deleri, et cessari, ac nos de revocatione hujusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per hujusmodi absolutionem, aut quoscunque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos ac etiam per patientiam, et tolerantiam nostram, vel successorum nostrorum quantocunque tempore continuatam in præmissis omnibus, et singulis, ac quibuscunque juribus Sedi Apostolicæ, ac S. R. E. undecunque, et quocunque quæsitis, vel quærendis nullatenus præjudicari posse, aut debere.

» § XXIV. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, indultis et litteris apostolicis generalibus, vel specialibus supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus aliis, cujuscunque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, et præminentia fuerint, etiam, ut præmittitur, pontificali, imperiali, regali, seu quavis ecclesiastica, et mandata præfulgeant dignitate, vel eorum regnis, provinciis, civitatibus, seu locis a prædicta Sede ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, et sub quavis alia forma, et tenore, ac cum quibusvis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis concessis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdicti non possunt, per litteras apostolicas non facientes ple-

nam, et expressam, ac de verbo ad verbum de privilegiis, indulgentiis, et indultis huiusmodi, ac de ordinibus, locis, et nominibus, et dignitatibus eorum mentionem, necnon consuetudinibus etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantumcunque longissimis et aliis quibuslibet observantiis scriptis, vel non scriptis per quæ contra hos nostros processus, sententias, quominus includantur in eis, se juvare valeant, vel tueri.

» § XXV. Quæ omnia, quoad hoc, eorum omnium tenores ac si ad verbum, nihil penitus omissis, insererentur, præsentiis pro expressis habentes penitus tollimus, et omnino revocamus, cæteraque contraria quæcunque.

» § XXVI. Ut vero præsentes nostri processus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas processus ipsos continentes, valvis Ecclesiæ S. Joan. Lateranensis, et Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe appendi fecimus, ut ii, quos processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut quod ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

» § XXVII. Insuper, ut processus ipsi, et præsentes litteræ, ac omnia, et singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque civitatibus, et locis fuerint publicata, universis et singulis patriarchis, primatibus, archiepiscopis, et locorum ordinariis, et prælatibus ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, et in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, ut per se, vel alios præsentes litteras, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesiis suis, dum in eis major populi multitudo ad divina convenit, solemniter publicent, et ad Christi Fidelium mentes reducant, nuntient, et declarent.

» § XXVIII. Ceterum patriarchæ, archiepiscopi, alique locorum ordinarii, et ecclesiarum prælati, necnon rectores, cæterique curam animarum exercentes, ac presbyteri sæculares, et quorumvis ordinem regulares ad audiendas peccatorum confessiones quavis auctoritate deputati, transumptum præsentiis litterarum penes se habeant, casque diligenter legere, et percipere studeant.

» § XXIX. Volentes earumdem præsentiis transumptis etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, et sigillo iudicio ordinarii Romani curiæ, vel alterius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis eandem prorsus fidem in iudicio, et extra illud ubique locorum adhibendam fore, quæ ipsis præsentiis adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

» § XXX. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, innodationis, declarationis, protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, mandati, voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

» Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo sexcentesimo septuagesimo primo, septimo Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno primo.

» Die, mense, et anno, quibus supra, supradicta Bulla affixa fuit ad valvas Basilicæ Apostolorum SS. Petri, et Pauli, S. Joan. Lateranensis, S. Mariæ Majoris, et alia loca solita, et consueta Urbis per me Matthæum Bertallerum Sanctiss. D. N. Papæ Curs. — Pro D. Mag. Curs. Ægidius Felicius Curs. »

130. *Inter specialia, quæ habent excommunicationes Bullæ Cœnæ, est, quid contra eas, nunquam valeat consuetudo, præscriptio aut non receptio.* — Resp. III. Excommunicationes Bullæ Cœnæ habent specialia sequentia. I. Quod sint latæ sententiæ. II. Quod sint specialissime reservatæ summo Pontifici, ita ut ab eis nullus quantumvis privilegiatus regularis absolvere possit, nisi in mortis articulo, neque Episcopus (nisi speciali privilegio de novo muniatur.) III. Quod nullus contra eas, vel potius contra builum, quaferuntur, valeat titulus, vel prætextus præscriptionis, consuetudinis quantumvis immemorialis, vel non receptionis, vel privilegii, vel dignitatis, uti partem ex ipsa Bulla, § 24, partim ex dictis supra, tit. 7, de Hæret. constiat, ubi a n. 70, late probavimus, contra Bullam Cœnæ nil valere titulum non receptionis, vel consuetudinis, aut præscriptionis et c. ubi vide.

131. *Doctrina practica extendens plures*

hodie esse excommunicatos per Bullam Cœnæ. — Inferitur, multos revera hodie existere, qui alicui ex præfatis excommunicationibus de facto subjacent, cum multos eorum in uno vel alio per Bullam Cœnæ sub excommunicatione prohibito delinquere, manifestum sit. Inter quos utique sunt iudices et officiales laici, qui quavis ratione impediunt iudices ecclesiasticos, quod causas ecclesiasticas debite prosequi, vel jurisdictione sua libere uti non valeat: item et illi, qui contra potestatem ecclesiasticam ad laicalem recurrunt, atque officiales illis assistentes. Hæc enim, proh dolor! passim praticari videmus, non obstante, quod sub excommunicatione inevitabili prohibita sunt in Bulla Cœnæ, § 17, n. 14, 15, etc.

132. *Non obstante, quod ut tales non denuntientur.* — Neque excusantur, quod contra eos etiam notorios in foro externo ecclesiastico plerumque non procedatur, neque ut excommunicati denuntientur, aut vitentur; quia per hoc minime relevantur, quid adhuc coram Deo, et in conscientia vere excommunicati existant, et effectibus excommunicationis supra allegatis in foro interno subjaceant.

133. *Et excommunicationes hæc non curentur.* — Minus excusantur, quod ab eis, et aliis nonnullis huiusmodi excommunicationes non curentur, sed rideantur tantum et contemnantur; veniet enim tempus, quo risus eorum vertetur in fletum, et stridorem dentium: præterquam quod interea etiam adhuc in hoc mundo præter ordinarios excommunicationis effectus, specialiter ob huiusmodi contemptum, vindictivam manum Dei teste experientia multiplici et varia sentire debeant; quantumvis iudices ecclesiastici, vel ad evitanda majora mala, vel quia nemo eos accusat, excessus sub excommunicatione prohibitos tolerant. (ADNOTATIO LI.)

§ V.

DE EXCOMMUNICATIS VITANDIS, ET CASIBUS, IN QUIBUS VITARI DEBENT: UBI ETIAM DE EXCOMMUNICATIONE MINORI.

134. *Excommunicati alii sunt tolerati, alii vitandi: et qui?* — Notandum prius, quod inter excommunicatos excommunicatione majori, alii sint, et dicantur tolerati, ex eo, quia Ecclesia tolerat ac permittit, quod illos

nullus fidelium vitare, sed cum eis sicut cum aliis tam in divinis, quam humanis, ac politicis communionem ac commercium libere habere valeant; ipsi excommunicatis toleratis nihilominus manentibus obligatis, ut præter alios effectus supra enumeratos, quantum in ipsis est, communionem fidelium tam in divinis, quam politicis vitent, eisque ultro se non ingerant, nisi ad id ab ipsis fidelibus requirantur, prout magis patebit ex dicendis infra n. 140. Alii excommunicati sunt, et dicuntur vitandi, ex eo quod non tantum ipsimet teneantur vitare omnem communionem seu communicationem cum aliis fidelibus, sed hi quoque teneantur vitare communionem talium excommunicatorum juxta dicenda infra n. 140.

135. *Hodie vitandi sunt soli publice denuntiati, et notorii percussores clericorum.* — Quæritur I. Quinam excommunicati? in quibus? et qualiter sint vitandi? Resp. Quamvis olim jure antiquo omnes excommunicati excommunicatione majori publici quidem, seu notorii publice, occulti vero occulte fuerint vitandi ab omnibus fidelibus, arg. c. *Cum non ab homine*, 14, h. t. tamen hodie post concilium Constantiense circa annum 1414, celebratum, ex mandato Martini V, nullus ex quacunque tandem causa excommunicatus, a fidelibus necessario vitandus est, nisi ut excommunicatus specialiter et nominatim quoad personam a iudice ecclesiastico publice sit denuntiatus; vel nisi sit notorius percussor clerici, ac propterea excommunicationi canonis, *Si quis suadente Diabolo*, subjectus. Communis ac certa, patetque clare ex constitutione Martini V, quæ incipit, *Ad evitandam*.

136. *Quinam dicantur publici percussores clericorum?* — Ubi notandum, tunc aliquem esse, et dici notorium percussorem clerici, quando factum illius adeo manifeste, et notorie constat, ut non possit aliqua tergiversatione celari, nec aliquo juris suffragio excusari, prout loquitur Pontifex in citata Bulla: unde si percussio clerici adhuc est occulta, vel ita constituta, quod vel plene probari non possit, sed celari, vel ex aliqua causa excusari, ut si percussor probabiliter ostendat se ex joco duntaxat, vel inadvertentia percussisse clericum, vel ignorasse illum esse clericum; talis percussor non erit vitandus, prout communiter advertunt doctores.

137. *Juxta concilium Basileense omnes no-*